

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

19.06.2023

протокол № 08, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 19.06.2023 № 82

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ / QUALITY MANAGEMENT

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр» / «master»
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування» / «Management and Administration»
Спеціальність	076 «Підприємництво та торгівля» / «Business and Trade»
Освітня програма	Підприємництво та торгівля / Business and Trade

Розробник: Власенко Ірина, доктор медичних наук, професор

Гарант освітньої програми «Підприємництво та торгівля» – Шарко Віталій, доктор економічних наук, доцент

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва 08.06.2023, пр. № 13; на засіданні вченої ради факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування від 12.06.2023, пр. № 06.

Рецензенти: Сіренко Світлана, кандидат технічних наук, доцент
Мамчур Василь, директор ТОВ «Лордекс менеджмент груп»,
м. Вінниця

Редактор: Фатеева Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 26.06.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,51.
Обл.-вид. арк. 0,91. Тираж 2. Зам. № 495.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Управління якістю» складається з лекційних (40 год.), практичних (40 год.) та самостійних занять (190 год.).

Основними завданнями дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти щодо організації робіт із забезпечення та управління якістю і безпечністю продукції, що застосовуються на всіх етапах виробництва – від сировини до готової продукції.

Метою дисципліни «Управління якістю» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань з теорії та методології управління якістю, принципів побудови та функціонування систем управління якістю, освоєння нормативно-правових, організаційних та економічних питань управління якістю та принципів систем управління безпечністю продукції.

Результати вивчення навчальної дисципліни, її місце в освітньому процесі

Результатом вивчення дисципліни «Управління якістю» для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», освітньої програми «Підприємництво та торгівля» є формування комплексу компетентностей:

– **інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми галузі підприємництва та торгівлі, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

– **загальні компетентності:**

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

– **спеціальні (фахові):**

СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності;

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Управління якістю» полягають у здатності:

2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва та торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.

4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з

представниками різних професійних груп;

5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі;

6. Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність;

8. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких та торговельних структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень;

9. Розробляти й приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності ;

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначити за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Підсумковим контролем є екзамен. Якість навчання протягом семестру оцінюється із розрахунку 100 балів. Упродовж вивчення дисципліни передбачено контроль самостійної роботи.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти № 12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переведу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів № 32 від 07.02.2022).

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Обсяг дисципліни у кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Всього годин / кредитів	Кількість годин			Форми контролю
		лекції	практичні заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6
1 семестр					
Тема 1. Пріоритетні напрями, основні поняття та категорії управління якістю	12	2	2	8	УО, ДН
Тема 2. Основні проблеми управління якістю	12	2	2	8	УО, ДН
Тема 3. Управління якістю на рівні підприємства	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 4. Вітчизняний досвід управління якістю	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 5. Розвиток систем управління якістю на вітчизняних підприємствах	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 6. Розвиток методів та підходів до управління якістю в світі	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 7. Міжнародний досвід управління якістю	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 8. Базова концепція тотального управління якістю (TQM)	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Лекція 9. Реалізація методів тотального управління якістю на підприємствах	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 10. Система якості в стандартах ISO серії 9000	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 11. Загальні підходи та методи роботи з якості	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 12. Методологія управління якістю	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 13. Витрати на якість та їх класифікація	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 14. Методи контролю якості	13	2	2	9	ІЗ, РП, УО, ДН
Всього за 1 семестр	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль	Екзамен письмовий				
2 семестр					
Тема 1. Системи аналізу ризиків і критичних контрольних точок НАССР	15	2	2	11	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 2. Законодавчі аспекти запровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції НАССР в Україні та світі	15	2	2	11	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 3. Небезпечні чинники системи НАССР	15	2	2	11	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 4. Програми-передумови. Підготовчі кроки до розробки та впровадження системи НАССР	15	2	2	11	ІЗ, РП, УО, ДН

1	2	3	4	5	6
Тема 5. Застосування принципів НАССР	15	2	2	11	ІЗ, РП, УО, ДН
Тема 6. Застосування стандартів GMP	15	2	2	11	ІЗ, РП, УО, ДН
Всього за 2 семестр	90	12	12	66	
Підсумковий контроль	Екзамен письмовий				
Разом за навчальний рік	270	40	40	190	

Умовні позначення форм контролю: УО – усне опитування; ІЗ – індивідуальне завдання, РП – реферативне повідомлення; ДН – дистанційне навчання.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

1 семестр

Тема 1. Пріоритетні напрями, основні поняття та категорії управління якістю

Поняття якості. Основні поняття і категорії управління якістю. Основні концепції та системи управління якістю. Еволюція методів забезпечення якості. Проблема якості як фактор підвищення рівня життя населення країни. Якість продукції як суб'єкт управління. Термінологія в галузі управління якістю. Поняття категорії якості. Групи чинників, що впливають на рівень якості продукції. Класифікація показників якості за різними ознаками залежно від характеру завдань, які розв'язуються під час оцінювання якості продукції.

Тема 2. Основні проблеми управління якістю

Проблема якості як фактор підвищення рівня життя населення країни. Взаємоз'язок якості товарів з ефективністю розвитку національної економіки, конкурентоспроможністю, національним престижем країни та обороноздатністю. Якість товарів і розвиток науково-технічного та соціального прогресу. Підвищення якості товарів з соціального, технічного та економічного погляду. Вплив якості товарів на розвиток внутрішнього та зовнішнього ринків. Якість продукції та механізм зовнішньоекономічних зв'язків. Конкурентоспроможність та якість товарів. Поняття конкуренції як елемента ринкового механізму, форми взаємодії ринкових суб'єктів, економічне суперництво за частку ринку.

Тема 3. Управління якістю на рівні підприємства

Сучасний підхід до управління якістю на виробництві. Основні напрями вдосконалення діяльності з управління якістю. Діяльність вищого керівництва, його роль в успішній реалізації процесу покращення діяльності. Формування стратегії і тактики. Участь управлінського персоналу у вдосконаленні діяльності організацій. Політика у сфері якості та основні принципи діяльності. Основні напрями політики у сфері якості. Основні принципи управління якістю. Модель системи управління якістю, що базується на процесному підході. Етапи забезпечення якості продукції на рівні підприємства. Основні фактори підвищення якості та конкурентоспроможності продукції та послуг підприємства. Методи і засоби, необхідні для повного засвоєння принципів управління якістю на підприємстві.

Тема 4. Вітчизняний досвід управління якістю

Зародження елементів управління якістю на основі розвитку та впровадження стандартизації. Послідовність розвитку управління якістю в країні: контроль якості, оцінка якості, системний підхід до управління якістю. Розробка і розвиток контролю якості. Пріоритетні напрями управління якістю в

Україні. Підходи до контролю виробництва, що історично сформувалися. Розробка системного підходу до управління якістю на окремих вітчизняних підприємствах. Вітчизняний досвід комплексного управління якістю. Порівняльна характеристика комплексних систем управління якістю, що функціонували на підприємствах в історичному плані. Основні вимоги споживачів до якості продукції, робіт та послуг. Методи оцінки кількісних показників рівня якості.

Тема 5. Розвиток систем управління якістю на вітчизняних підприємствах

Розробка системного підходу до управління якістю на вітчизняних підприємствах. Фактори, що впливають на якість. Розвиток систем управління якістю. Досягнення та недоліки систем якості. Сучасна технічна політика в галузі управління якістю товарів в Україні. Підходи до контролю виробництва, що історично сформувалися. Розробка системного підходу до управління якістю на окремих вітчизняних підприємствах. Вітчизняний досвід комплексного управління якістю. Етапи оцінки технічного рівня продукції. Сутність управління якістю на підприємстві. Основні аспекти поняття «управління якістю». Номенклатура показників якості. Сучасні принципи управління якістю в організації.

Тема 6. Розвиток методів та підходів до управління якістю в світі

Послідовність розвитку методів та підходів до управління якістю в світі. Характеристика кожного етапу управління якістю та їх удосконалення. Нормування технічних вимог до якості та систем якості на різних рівнях: міжнародному, європейському і національному. Міжнародна та європейська стандартизація. Загальний підхід до формування системи якості. Нормування технічних вимог до якості та систем якості на різних рівнях: міжнародному, європейському і національному. Взаємозв'язок міжнародного, європейського і національного нормування якості та систем якості: стандартизація, метрологія, сертифікація. Особливості японського, американського та європейського підходів до управління якістю. Внесок кожного «гуру якості» у формування сучасної концепції управління якістю.

Тема 7. Міжнародний досвід управління якістю

Міжнародне, європейське і національне нормування якості та систем якості: стандартизація, метрологія, сертифікація. Досвід управління якістю в різних країнах світу. Порівняльний аналіз досвіду в галузі управління якістю різних країн світу та України. Відмінні особливості японського підходу до управління якістю товарів. Відмінності європейського підходу до вирішення проблеми якості товарів. Зміна ставлення до якості та удосконалення управлінської діяльності у сучасному світі. Міжнародний досвід управління якістю. Принципи, на яких базуються міжнародні стандарти з управління якістю. Послідовність розвитку методів і підходів до управління якістю у світі: перевірка якості та випробування; контроль якості (QC); системи забезпечення

якості (QA), управління якістю (QM), тотальне (всезагальне) управління якістю (TQM). Характеристика кожного етапу управління якістю та їх удосконалення.

Тема 8. Базова концепція тотального управління якістю (TQM)

Основні складові та принципи TQM. Методи та засоби, що необхідні для повного засвоєння принципів тотального управління якістю. Удосконалення якості TQM. Основні елементи стратегії якості. Характеристика понять «внутрішня» та зовнішня» якість. Шляхи встановлення думки споживачів стосовно якості продукції та послуг. Методи та засоби тотального управління якістю. Статистичні методи, що входять до семи інструментів контролю якості. Відмінності основних принципів традиційної системи управління й системи TQM.

Лекція 9. Реалізація методів тотального управління якістю на підприємствах

Принципи оцінки систем якості фірм, підприємств, організацій. Досвід впровадження системи TQM в різних сферах діяльності. Реалізація методів тотального управління якістю в Україні. Дерево споживчої задоволеності та його побудова. Технології самооцінки. Складові TQM. Відмінності основних принципів традиційного управління і системи «загального управління якістю». Ключові області впровадження TQM. Етапи побудови системи управління якістю.

Тема 10. Система якості в стандартах ISO серії 9000

Загальна характеристика стандартів ISO серії 9000. Особливості міжнародних стандартів ISO серії 9000. Моделі системи якості. Елементи системи якості (СЯ) відповідно до вимог стандартів ISO серії 9001. Історія розвитку міжнародних стандартів ISO серії 9000. Деякі проблеми підготовки підприємств і організацій до сертифікації систем якості товарів на відповідність вимогам міжнародних стандартів ISO серії 9001. Значення самосертифікації в оцінці функціонування системи якості. Гармонізація міжнародних стандартів щодо системи якості. Порівняння традиційних і сучасних методів управління підприємством. Характеристика документації системи якості стандарту ISO серії 9000.

Тема 11. Загальні підходи та методи роботи з якості

Розвиток підходів до роботи з якості. Особливості європейського підходу до вирішення проблем якості: законодавча основа, гармонізація національних вимог, створення інфраструктури для проведення робіт за системами якості та сертифікації. Загальні підходи до роботи з якості: методи забезпечення якості, методи стимулювання якості, методи контролю результатів роботи з якості. Методи стимулювання якості, що пов'язані з методами мотивації, системою винагороджування працівників, рекламною діяльністю, проведення кампаній з якості в окремих країнах і на міжнародному рівні, отриманням премій з якості тощо. Поняття і сутність контролю якості товарів. Організація контролю якості.

Система контролю якості як функція управління. Цілі підприємства в сфері якості. Політика підприємства в сфері якості та її основні спрямування. Вплив контролю за якістю товарів на процеси проектування, виробництва, обігу та експлуатації. Забезпечення рівня якості виробів впродовж їх життєвого циклу

Тема 12. Методологія управління якістю

Розвиток підходів до роботи з якістю. Загальні підходи до роботи з якістю. Методи стимулювання якості. Класифікація методів менеджменту якості. Класичні методи управління якістю. Новітні методи управління якістю. Нові інструменти управління якістю. Складові профілю якості. Етапи відстеження «голосу споживача» при розгортанні функції якості.

Тема 13. Витрати на якість та їх класифікація

Поняття витрати на якість. Необхідність визначення витрат на якість. Класифікація витрат на якість. Витрати на якість, пов'язані з реалізацією стадій життєвого циклу продукції. Витрати на проведення попереджувальних заходів. Витрати на оцінку якості. Витрати внаслідок відмов, викликаних внутрішніми причинами. Склад витрат на якість продукції за економічним змістом. Ідентифікації витрат щодо якості. Аналіз затрат на якість, цілі аналізу. Методи аналізу витрат на якість.

Тема 14. Методи контролю якості

Класифікація витрат на якість. Статистичні методи контролю якості. Передумови та умови сертифікації систем менеджменту якості. Характеристика методів, які використовуються у кваліметрії для вимірювання якості. Методи вимірювання та аналізу витрат на якість. Призначення, створення та застосування «Сімох нових інструментів контролю якості». Зміна ставлення до якості та удосконалення управлінської діяльності у сучасному світі. Структура витрат на якість. Види аудиту якості.

2 семестр

ТЕМА 1. Системи аналізу ризиків і критичних контрольних точок НАССР

Принципи НАССР. Життєвий цикл реалізації принципів НАССР. Переваги застосування системи НАССР. Система управління безпечністю харчових продуктів (СУБХП). Етапи провадження системи НАССР на виробництві. Створення робочої групи НАССР. Контроль за здійсненням НАССР.

Тема 2. Законодавчі аспекти запровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції НАССР в Україні та світі

Основні поняття та загальна характеристика сучасної концепції управління безпечністю харчових продуктів. Законодавчі аспекти

запровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції НАССР в світі. Законодавчі аспекти безпеності харчових продуктів та запровадження системи НАССР в Україні. Зобов'язання України щодо безпеності харчових продуктів, зумовлені членством в СОТ. Зобов'язання України щодо безпеності харчових продуктів, зумовлені членством у ФАО та Комісії з Кодекс Аліментаріус. Законодавчі та нормативні засади безпеності в Україні. Інституційна структура державних органів у сфері харчової промисловості в Україні. Організаційна структура державного регулювання безпеності харчових продуктів в Україні. Приватні харчові стандарти.

Тема 5. Небезпечні чинники системи НАССР

Класифікація небезпечних чинників. Характеристика небезпечних чинників системи НАССР. Аналіз небезпечних чинників. Характеристики небезпечних чинників. Вибір та оцінювання заходів керування. Європейські системи сповіщення про неякісну та небезпечну продукцію на українському ринку. Розглянути систему ідентифікації небезпечних чинників. Розглянути визначення характеристик ризику. Вивчити характеристику прийнятних ризиків небезпечних чинників.

Тема 4. Програми-передумови. Підготовчі кроки до розробки та впровадження системи НАССР

Належна виробнича практика (GMP). Належна санітарна практика (GHP), Належна лабораторна практика (GLP). Метрологічне забезпечення. Характеристика процесів, які охоплюють програми-передумови системи НАССР. Підготовчі кроки розробки плану НАССР. Послідовність розробки системи НАССР. Роль керівництва в успішному впровадженні НАССР. Роль персоналу в успішному впровадженні НАССР.

Тема 5. Застосування принципів НАССР

Створення робочої групи НАССР. Опис продукції та встановлення призначення продукції. Побудова блок-схеми виробничого процесу і підтвердження блок-схеми на місці. Складання переліку всіх потенційних небезпечних чинників, пов'язаних з кожним етапом. Визначення критичних точок контролю (КТК) та встановлення граничних значень для кожної КТК. Встановлення системи моніторингу для кожної КТК. Встановлення коригувальних дій. Встановлення процедур перевірки (аудиту) та документування і реєстрації даних.

Тема 6. Застосування стандартів GMP

Стандарт GMP («Good Manufacturing Practice»). Основні вимоги належної виробничої практики. Управління якістю. Концепція GMP. Принципи GMP. Контроль якості. Структура документації GMP. Гармонізація стандартів CEN / ISO прийнятих у Європейському союзі.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год.
1	2	3
1 семестр		
<p>Знати: пріоритетні напрями, основні поняття та категорії управління якістю.</p> <p>Вміти: трактувати показники якості за різними класифікаційними ознаками залежно від характеру завдань, які розв'язуються під час оцінювання якості продукції.</p>	<p>Тема 1. Пріоритетні напрями, основні поняття та категорії управління якістю</p> <p>Лекція № 1</p> <p>План лекції</p> <p>1. Поняття якості. Основні поняття і категорії управління якістю.</p> <p>2. Основні концепції та системи управління якістю.</p> <p>3. Еволюція методів забезпечення якості.</p> <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 1-3.</p> <p>Додаткові: 4, 5.</p> <p>Інтернет-ресурси: 12.</p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 1.</p> <p><i>Питання, які виносяться на СРС:</i></p> <p>1. Проблема якості як фактор підвищення рівня життя населення країни.</p> <p>2. Якість продукції як суб'єкт управління.</p> <p>3. Термінологія в галузі управління якістю.</p>	8
	<p>Практичне заняття № 1</p> <p>1. Вивчити поняття категорії якості</p> <p>2. Вивчити групи чинників, що впливають на рівень якості продукції.</p> <p>3. Вивчити класифікацію показників якості за різними ознаками залежно від характеру завдань, які розв'язуються під час оцінювання якості продукції.</p>	2
<p>Знати: основні проблеми управління якістю, вплив якості товарів на розвиток внутрішнього та зовнішнього ринків.</p> <p>Вміти: визначати наслідки недостатнього рівня якості продукції, характеризувати основні фактори, що впливають на якість та головні принципи формування системи якості.</p>	<p>Тема 2. Основні проблеми управління якістю</p> <p>Лекція 2</p> <p>План лекції</p> <p>1. Проблема якості як фактор підвищення рівня життя населення країни.</p> <p>2. Взаємоз'язок якості товарів з ефективністю розвитку національної економіки, конкурентоспроможністю, національним престижем країни та обороноздатністю.</p> <p>3. Якість товарів і розвиток науково-технічного та соціального прогресу.</p> <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 1-3.</p> <p>Додаткові: 4, 5, 6.</p> <p>Інтернет-ресурси: 12.</p>	2

1	2	3
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 2. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Підвищення якості товарів з соціального, технічного та економічного погляду. 2. Вплив якості товарів на розвиток внутрішнього та зовнішнього ринків. Якість продукції та механізм зовнішньоекономічних зв'язків. 3. Конкурентоспроможність та якість товарів. Поняття конкуренції як елемента ринкового механізму, форми взаємодії ринкових суб'єктів, економічне суперництво за частку ринку.</p> <p>Практичне заняття № 2 1. Розглянути наслідки недостатнього рівня якості продукції. 2. Вивчити основні фактори, що впливають на якість. 3. Охарактеризувати головні принципи формування системи якості.</p>	8
<p>Знати: основні напрями вдосконалення діяльності з управління якістю на рівні підприємства. Вміти: характеризувати основні фактори підвищення якості та конкурентоспроможності продукції та послуг підприємства.</p>	<p>Тема 3. Управління якістю на рівні підприємства</p> <p>Лекція № 3 План лекції 1. Сучасний підхід до управління якістю на виробництві. 2. Основні напрями вдосконалення діяльності з управління якістю. 3. Діяльність вищого керівництва, його роль в успішній реалізації процесу покращення діяльності. Формування стратегії і тактики. 4. Участь управлінського персоналу у вдосконаленні діяльності організацій. Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 4, 5, 6. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 3. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Політика у сфері якості та основні принципи діяльності. Основні напрями політики у сфері якості. 2. Основні принципи управління якістю. 3. Модель системи управління якістю, що базується на процесному підході.</p> <p>Практичне заняття № 3 1. Розглянути етапи забезпечення якості продукції на рівні підприємства. 2. Вивчити основні фактори підвищення якості та</p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 3. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Політика у сфері якості та основні принципи діяльності. Основні напрями політики у сфері якості. 2. Основні принципи управління якістю. 3. Модель системи управління якістю, що базується на процесному підході.</p>	9
	<p>Практичне заняття № 3 1. Розглянути етапи забезпечення якості продукції на рівні підприємства. 2. Вивчити основні фактори підвищення якості та</p>	2

1	2	3
	<p>конкурентоспроможності продукції та послуг підприємства.</p> <p>3. Розглянути методи і засоби, необхідні для повного засвоєння принципів управління якістю на підприємстві.</p>	
<p>Знати: основні етапи розвитку управління якістю в Україні.</p> <p>Вміти: здійснювати порівняльну характеристику комплексних систем управління якістю, що функціонували на підприємствах в різні періоди</p>	<p>Тема 4. Вітчизняний досвід управління якістю Лекція № 4 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження елементів управління якістю на основі розвитку та впровадження стандартизації. 2. Послідовність розвитку управління якістю в країні: контроль якості, оцінка якості, системний підхід до управління якістю. 3. Розробка і розвиток контролю якості. Пріоритетні напрями управління якістю в Україні. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 4, 5, 6. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 4. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підходи до контролю виробництва, що історично сформувалися. 2. Розробка системного підходу до управління якістю на окремих вітчизняних підприємствах. 3. Вітчизняний досвід комплексного управління якістю. 4. Етапи оцінки технічного рівня продукції. <p>Практичне заняття № 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здійснити порівняльну характеристику комплексних систем управління якістю, що функціонували на підприємствах в історичному плані. 2. Розглянути основні вимоги споживачів до якості продукції, робіт та послуг. 3. Вивчити методи оцінки кількісних показників рівня якості. 	<p>2</p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: системний підхід до управління якістю на вітчизняних підприємствах.</p> <p>Вміти: характеризувати складові та цілі якості на вітчизняних підприємствах.</p>	<p>Тема 5. Розвиток систем управління якістю на вітчизняних підприємствах Лекція № 5 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка системного підходу до управління якістю на вітчизняних підприємствах. 2. Фактори, що впливають на якість. 3. Розвиток систем управління якістю. Досягнення та недоліки цих систем якості. 4. Сучасна технічна політика в галузі управління якістю товарів в Україні. 	<p>2</p>

1	2	3
	<p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 4, 5, 6. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 5. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Підходи до контролю виробництва, що історично сформувалися. 2. Розробка системного підходу до управління якістю на окремих вітчизняних підприємствах. 3. Вітчизняний досвід комплексного управління якістю. 4. Етапи оцінки технічного рівня продукції.</p> <p>Практичне заняття № 5 1. Вивчити сутність управління якістю на підприємстві. 2. Вивчити основні аспекти поняття «управління якістю». 3. Вивчити номенклатуру показників якості. 4. Розглянути сучасні принципи управління якістю в організації</p>	<p></p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: характеристику управління якістю та шляхи його удосконалення. Вміти: визначати особливості та охарактеризувати специфічні риси японського, американського та європейського підходів до управління якістю.</p>	<p>Тема 6. Розвиток методів та підходів до управління якістю в світі</p> <p>Лекція № 6 План лекції 1. Послідовність розвитку методів та підходів до управління якістю в світі. 2. Характеристика кожного етапу управління якістю та їх удосконалення. 3. Нормування технічних вимог до якості та систем якості на різних рівнях: міжнародному, європейському і національному.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 5, 7, 8. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 6. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Міжнародна та європейська стандартизація. 2. Загальний підхід до формування системи якості. 3. Нормування технічних вимог до якості та систем якості на різних рівнях: міжнародному, європейському і національному. Взаємозв'язок міжнародного, європейського і національного нормування якості та систем якості: стандартизація, метрологія, сертифікація.</p>	<p>2</p> <p>9</p>

1	2	3
	<p>Практичне заняття № 6</p> <p>1. Визначити особливості та охарактеризувати специфічні риси японського, американського та європейського підходів до управління якістю.</p> <p>2. Охарактеризувати внесок кожного «гуру якості» у формування сучасної концепції управління якістю.</p>	2
<p>Знати: особливості міжнародного, європейського і національного нормування якості та систем якості.</p> <p>Вміти: характеризувати принципи, на яких базуються міжнародні стандарти з управління якістю.</p>	<p>Тема 7. Міжнародний досвід управління якістю</p> <p>Лекція № 7</p> <p>План лекції</p> <p>1. Міжнародне, європейське і національне нормування якості та систем якості: стандартизація, метрологія, сертифікація.</p> <p>2. Досвід управління якістю в різних країнах світу.</p> <p>3. Порівняльний аналіз досвіду в галузі управління якістю різних країн світу та України.</p> <p>Рекомендовані джерела:</p> <p>Основні: 1-3.</p> <p>Додаткові: 5, 7, 8.</p> <p>Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 7.</p> <p><i>Питання, які виносяться на СРС:</i></p> <p>1. Відмінні особливості японського підходу до управління якістю товарів.</p> <p>2. Відмінності європейського підходу до вирішення проблеми якості товарів.</p> <p>3. Зміна ставлення до якості та удосконалення управлінської діяльності у сучасному світі.</p> <p>Практичне заняття № 7</p> <p>1. Ознайомитись з міжнародним досвідом управління якістю.</p> <p>2. Вивчити принципи, на яких базуються міжнародні стандарти з управління якістю.</p> <p>3. Розглянути послідовність розвитку методів і підходів до управління якістю у світі: перевірка якості та випробування; контроль якості (QC); системи забезпечення якості (QA), управління якістю (QM), тотальне (всезагальне) управління якістю (TQM).</p> <p>4. Характеристика кожного етапу управління якістю та їх удосконалення.</p>	2
<p>Знати: основні складові та принципи концепції тотального управління якістю (TQM).</p> <p>Вміти: використовувати методи та засоби тотального управління якістю.</p>	<p>Тема 8. Базова концепція тотального управління якістю (TQM)</p> <p>Лекція № 8</p> <p>План лекції</p> <p>1. Основні складові та принципи TQM.</p> <p>2. Методи та засоби, що необхідні для повного засвоєння принципів тотального управління якістю.</p> <p>3. Удосконалення якості TQM.</p>	2

1	2	3
	<p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 9, 10. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 8. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Основні елементи стратегії якості. 2. Характеристика понять «внутрішня» та «зовнішня» якість. 3. Шляхи встановлення думки споживачів стосовно якості продукції та послуг.</p> <p>Практичне заняття № 8 1. Розглянути методи та засоби тотального управління якістю. 2. Вивчити статистичні методи, що входять до семи інструментів контролю якості. 3. Розглянути відмінності основних принципів традиційної системи управління й системи TQM.</p>	<p></p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: принципи оцінки систем якості фірм, підприємств, організацій. Вміти: визначати ключові області впровадження TQM; характеризувати етапи побудови системи управління якістю.</p>	<p>Тема 9. Реалізація методів тотального управління якістю на підприємствах Лекція № 9 План лекції 1. Принципи оцінки систем якості фірм, підприємств, організацій. 2. Досвід впровадження системи TQM в різних сферах діяльності. 3. Реалізація методів тотального управління якістю в Україні.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 9,10. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 9. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Дерево споживчої задоволеності та його побудова. 2. Технології самооцінки. 3. Складові TQM.</p> <p>Практичне заняття № 9 1. Відмінності основних принципів традиційного управління і системи «загального управління якістю». 2. Ключові області впровадження TQM. 3. Розглянути етапи побудови системи управління якістю.</p>	<p>2</p> <p>9</p> <p>2</p>

1	2	3
<p>Знати: загальну характеристику стандартів ISO серії 9000.</p> <p>Вміти: характеризувати документації системи якості стандарту ISO серії 9000.</p>	<p>Тема 10. Система якості в стандартах ISO серії 9000</p> <p>Лекція № 10 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика стандартів ISO серії 9000. 2. Особливості міжнародних стандартів ISO серії 9000. 3. Моделі системи якості. Елементи системи якості (СЯ) відповідно до вимог стандартів ISO серії 9001. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 5, 7. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 10. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку міжнародних стандартів ISO серії 9000. 2. Деякі проблеми підготовки підприємств і організацій до сертифікації систем якості товарів на відповідність вимогам міжнародних стандартів ISO серії 9001 3. Значення самосертифікації в оцінці функціонування системи якості. Гармонізація міжнародних стандартів щодо системи якості. <p>Практичне заняття № 10</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитись із стандартом ISO серії 9000. 2. Порівняння традиційних і сучасних методів управління підприємством. 3. Характеристика документації системи якості стандарту ISO серії 9000. 	<p>2</p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: загальні підходи до роботи з якості: методи забезпечення якості, методи стимулювання якості, методи контролю результатів роботи з якості.</p> <p>Вміти: здійснювати організацію контролю якості.</p>	<p>Тема 11. Загальні підходи та методи роботи з якості</p> <p>Лекція № 11 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток підходів до роботи з якості. 2. Особливості європейського підходу до вирішення проблем якості: законодавча основа, гармонізація національних вимог, створення інфраструктури для проведення робіт за системами якості та сертифікації. 3. Загальні підходи до роботи з якості: методи забезпечення якості, методи стимулювання якості, методи контролю результатів роботи з якості. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 5, 7. Інтернет-ресурси: 12.</p>	<p>2</p>

1	2	3
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 11. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Методи стимулювання якості, що пов'язані з методами мотивації, системою винагороджування працівників, рекламною діяльністю, проведення кампаній з якості в окремих країнах і на міжнародному рівні, отриманням премій з якості тощо. 2. Поняття і сутність контролю якості товарів. 3. Організація контролю якості. Система контролю якості як функція управління.</p> <p>Практичне заняття № 11 1. Розглянути цілі підприємства в сфері якості. 2. Розглянути політику підприємства в сфері якості та її основні спрямування. 3. Розглянути вплив контролю за якістю товарів на процеси проектування, виробництва, обігу та експлуатації.</p>	<p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: загальні підходи до роботи з якості; методи стимулювання якості. Вміти: характеризувати складові профілю якості.</p>	<p>Тема 12. Методологія управління якістю Лекція № 12 План лекції 1. Розвиток підходів до роботи з якості. 2. Загальні підходи до роботи з якості. 3. Методи стимулювання якості. Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 6, 8, 9. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 12. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Класифікація методів менеджменту якості. 2. Класичні методи управління якістю. 3. Новітні методи управління якістю.</p> <p>Практичне заняття № 12 1. Вивчити сім нових інструментів управління якістю. 2. Вивчити складові профілю якості. 3. Етапи відстеження «голосу споживача» при розгортанні функції якості.</p>	<p>2</p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: класифікацію витрат на якість; склад витрат на якість. Вміти: характеризувати витрати на якість, пов'язані з реалізацією стадій життєвого циклу продукції.</p>	<p>Тема 13. Витрати на якість та їх класифікація Лекція № 13 План лекції 1. Поняття витрати на якість. Необхідність визначення витрат на якість. 2. Класифікація витрат на якість. 3. Склад витрат на якість продукції за економічним змістом.</p>	<p>2</p>

1	2	3
	<p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 6, 8, 9. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 13. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Ідентифікації витрат щодо якості. 2. Аналіз витрат на якість, цілі аналізу. 3. Методи аналізу витрат на якість.</p> <p>Практичне заняття № 13 1. Розглянути витрати на якість, пов'язані з реалізацією стадій життєвого циклу продукції. 2. Охарактеризувати витрати на проведення попереджувальних заходів. 3. Охарактеризувати витрати на оцінку якості. 4. Охарактеризувати витрати внаслідок відмов, викликаних внутрішніми причинами.</p>	<p></p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: методи контролю якості. Вміти: використовувати методи аналізу витрат на якість.</p>	<p>Тема 14. Методи контролю якості Лекція № 14 План лекції 1. Класифікація витрат на якість. 2. Статистичні методи контролю якості. 3. Передумови та умови сертифікації систем менеджменту якості. 4. Характеристика методів, які використовуються у кваліметрії для вимірювання якості. Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 6, 8, 9. Інтернет-ресурси: 12.</p> <p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 14. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Методи вимірювання та аналізу витрат на якість. 2. Призначення, створення та застосування «Сімох нових інструментів контролю якості». 3. Зміна ставлення до якості та удосконалення управлінської діяльності у сучасному світі.</p> <p>Практичне заняття № 14 1. Вивчити структуру витрат на якість. 2. Вивчити методи аналізу витрат на якість. 3. Розглянути види аудиту якості.</p>	<p>2</p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Всього за 1 семестр</p>		<p>180/6</p>

2 семестр		
<p>Розуміти: основні принципи застосування системи ХАССП; життєвий цикл реалізації принципів ХАССП; переваги застосування ХАССП.</p> <p>Знати: загальні принципи безпеки харчових продуктів Комісії «Кодекс Аліментаріус».</p> <p>Вміти: трактувати вимоги ЄС щодо безпечності харчових продуктів.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 1. Системи аналізу ризиків і критичних контрольних точок НАССР</p> <p>Лекція № 1 План лекції 1. Принципи НАССР. Життєвий цикл реалізації принципів НАССР. 2. Переваги застосування системи НАССР. 3. Загальні принципи безпеки харчових продуктів Комісії «Кодекс Аліментаріус».</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 4, 7. Інтернет-ресурси: 12-15.</p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 1. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Система управління безпечністю харчових продуктів (СУБХП). 2. Світові організації, що займаються питаннями безпеки харчових продуктів. 3. Застосування гармонізованих європейських стандартів.</p>	11
	<p>Практичне заняття № 1 1. Розглянути етапи провадження системи ХАССП на виробництві. Створення робочої групи ХАССП. 2. Вивчити правила контролю за здійсненням ХАССП. 3. Розглянути вимоги директив ЄС. Види директив.</p>	2
<p>Знати: основні законодавчі аспекти запровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції НАССР в Україні та світі</p> <p>Вміти: трактувати законодавчі та нормативні засади безпечності в Україні</p>	<p style="text-align: center;">Тема 2. Законодавчі аспекти запровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції НАССР в Україні та світі</p> <p>Лекція № 1 План лекції 1. Основні поняття та загальна характеристика сучасної концепції управління безпечністю харчових продуктів. 2. Законодавчі аспекти запровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції НАССР в світі. 3. Законодавчі аспекти безпечності харчових продуктів та запровадження системи НАССР в Україні.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 4, 7. Інтернет-ресурси: 12-15..</p>	2

1	2	3
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 2. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Зобов'язання України щодо безпечності харчових продуктів, зумовлені членством в СОТ. 2. Зобов'язання України щодо безпечності харчових продуктів, зумовлені членством у ФАО та Комісії з Кодекс Аліментаріус. 3. Приватні харчові стандарти.</p>	11
	<p>Практичне заняття № 1 1. Розглянути законодавчі та нормативні засади безпечності в Україні. 2. Ознайомитись з інституційною структурою державних органів у сфері харчової промисловості в Україні. 3. Охарактеризувати організаційну структуру державного регулювання безпечності харчових продуктів в Україні.</p>	2
<p>Знати: характеристику небезпечних чинників в системі НАССР. Вміти: застосовувати методи визначення характеристик ризику в системі НАССР.</p>	<p>Тема 3. Небезпечні чинники системи НАССР Лекція № 3 План лекції 1. Класифікація небезпечних чинників. 2. Характеристика небезпечних чинників системи НАССР. 3. Аналіз небезпечних чинників. Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 4, 11. Інтернет-ресурси: 12-15.</p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 3. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Характеристики небезпечних чинників. 2. Вибір та оцінювання заходів керування. 3. Європейські системи сповіщення про неякісну та небезпечну продукцію на українському ринку</p>	11
	<p>Практичне заняття № 3 1. Розглянути систему ідентифікації небезпечних чинників. 2. Розглянути визначення характеристик ризику. 3. Вивчити характеристику прийнятних ризиків небезпечних чинників.</p>	2
<p>Знати: характеристику програм-передумов та підготовчих кроків до розробки та впровадження системи НАССР</p>	<p>Тема 4. Програми-передумови. Підготовчі кроки до розробки та впровадження системи НАССР Лекція № 4 План лекції 1. Належна виробнича практика (GMP) як</p>	2

1	2	3
<p>Вміти: характеризувати процеси, які охоплюють програми-передумови системи НАССР; застосовувати підготовчі кроки розробки плану НАССР.</p>	<p>програма-передумова. 2. Належна санітарна практика (GHP) як програма-передумова. 3. Належна лабораторна практика (GLP) як програма-передумова.</p>	
	<p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 4, 7. Інтернет-ресурси: 11-14.</p>	
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 4. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Метрологічне забезпечення впровадження системи НАССР. 2. Роль керівництва в успішному впровадженні НАССР. 3. Роль персоналу в успішному впровадженні НАССР.</p>	11
	<p>Практичне заняття № 4 1. Охарактеризувати процеси, які охоплюють програми-передумови системи НАССР. 2. Вивчити підготовчі кроки розробки плану НАССР. 3. Вивчити послідовність розробки системи НАССР.</p>	2
<p>Знати: особливості застосування принципів НАССР на кожному етапі впровадження системи Вміти: застосовувати принципи НАССР в роботі підприємств</p>	<p>Тема 5. Застосування принципів НАССР Лекція № 5 План лекції 1. Створення робочої групи НАССР. 2. Опис продукції та встановлення призначення продукції. 3. Побудова блок-схеми виробничого процесу і підтвердження блок-схеми на місці. Рекомендовані джерела: Основні: 1-3. Додаткові: 4, 7. Інтернет-ресурси: 11-14.</p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття № 5. <i>Питання, які виносяться на СРС:</i> 1. Встановлення коригувальних дій. 2. Встановлення процедур перевірки (аудиту). 3. Документування і реєстрації даних.</p>	11
	<p>Практичне заняття № 5 1. Розглянути особливості складання переліку всіх потенційних небезпечних чинників, пов'язаних з кожним етапом впровадження системи НАССР. 2. Навчитися визначати критичні точки контролю та вивчити правила встановлення граничних значень для кожної КТК. 3. Розглянути правила встановлення системи моніторингу для кожної КТК.</p>	2

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Мережко Н.В., Осієвська В.В., Мотузка Ю.М. *Управління якістю : підручник*. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 327 с.
2. Білецький Е. В., Янушкевич Д.А., Шайхлісламов З.Р. *Управління якістю продукції та послуг*. Харків : ХТЕІ, 2015. 222 с.
3. Безродна С.М. *Управління якістю : навч. посіб.* Чернівці : ПВКФ «Технодрук», 2017. 174 с.

Додаткові

4. Томашук І.В. *Управління якістю продукції на підприємстві в умовах входження України в ЄС. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2022. № 2 (60). С. 123-141.
5. Єрмошенко М.М., Гольцев Д.Г. *Система управління якістю як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства. Держава та регіони*. 2017. № 1. С. 89-92.
6. Кузьома В. В., Павлюк С. І. *Якість продукції як вирішальний фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Бізнесінформ*. 2020. № 12. С. 252- 258.
7. Онегіна В.М., Антощенко В.В., Кравченко Ю.М. *Особливості впровадження системи управління якістю сільськогосподарської продукції в умовах євроінтеграції. Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 2 (35). С. 121-126.
8. Бойко О.В., Медведєва О.І. *Маркетингове забезпечення управління якістю продукції підприємств-виробників будівельних матеріалів. Економічні науки. Економіка та менеджмент*. 2017. Вип. 14. С. 14-20.
9. Матвієнко М.В., Щербина В.В., Бондаренко В.І. *Управління якістю послуг транспортно-логістичних компаній. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2017. Вип. 3. С. 131-146.
10. Терлецька Ю.О. *Використання інноваційних технологій у процесі удосконалення якості продукції на підприємстві. Молодий вчений*. Вип.№ 3(55). 2018. С. 712-715..

Інтернет-ресурси

11. Сайт Комісії з Кодексу Аліментаріус. URL: www.codex.co.ua
12. Інформаційно-правовий портал «Закони України». URL: <https://uazakon.com/>
13. Система управління якістю. URL: https://kodeksy.com.ua/dictionary/s/sistema_upravlinnya_yakistyu.htm
14. Міжнародний Альянс НАССР. URL: www.haccpallianct.org